

Svar på skriftligt spörsmål SSS 131/2018 rd

Svar på skriftligt spörsmål om våld i nära relationer och hur det ska beaktas i avgöranden om vårdnad och umgängesrätt samt i lagstiftningsarbetet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 131/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Emma Kari /gröna:

Hur säkerställer regeringen att våld i nära relationer som riktas mot ett barns förälder beaktas vid revideringen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt och i avgöranden om vårdnad och umgängesrätt och

hur säkerställer regeringen att Finland följer artikel 31 i Istanbulkonventionen vid revideringen av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Finland har ratificerat både FN:s konvention om barnets rättigheter (FördrS 60/1991) och FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, det vill säga den så kallade Cedawkonventionen (FördrS 68/1986). Enligt bägge konventionerna är det barnets bästa som är den bestämmande faktorn i alla avgöranden som gäller ett barn.

Finland har också ratificerat Europarådets konvention om förebyggande och bekämpning av våld mot kvinnor och av våld i hemmet, det vill säga den så kallade Istanbulkonventionen (FördrS 53/2015). Enligt artikel 31 i konventionen ska parterna vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att säkerställa att förekomsten av sådant våld som faller inom ramen för konventionen beaktas när frågor om vårdnad av barn och barns umgängesrätt ska avgöras. Enligt artikel 31 i konventionen ska parterna vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att säkerställa att utövandet av umgängesrätt eller vårdnad inte äventyrar brottsoffrets eller barnets rättigheter och säkerhet.

I lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt (361/1983) föreskrivs att ärenden som gäller barnets vårdnad och umgängesrätt framför allt ska avgöras i enlighet med barnets bästa. Det här innebär bl.a. att våld som framkommit i familjen ska beaktas när ett avgörande i enlighet med barnets bästa prövas. I den reform av lagen angående vårdnad om barn och umgängesrätt som är under arbete föreslås att lagens bestämmelser ytterligare preciseras så att skydd av barn mot

Svar på skriftligt spörsmål SSS 131/2018 rd

våld och beaktande av detta i avgöranden uttryckligen nämns i lagen. Det föreslås också att bestämmelser om fullföljandet av umgänge som stött eller övervakat umgänge ska ingå i lagen, om övervakning eller stöd är nödvändigt med tanke på barnets bästa.

Situationer med familjevåld är komplicerade. Våldet kan vara fysiskt eller psykiskt. Den ena av makarna kan göra sig skyldig till det eller så kan bägge föräldrarna uppträda våldsamt. Våldet kan riktas mot makan/maken, barnet eller bägge. Ibland påstås den andra parten uppträda våldsamt för att man själv ska vinna fördelar i en rättegång om vårdnad. Det förekommer också situationer i vilka våld inom familjen förblir dolt för myndigheterna.

I vårdnadsärenden som avgörs av en domstol ska domaren sträva efter att få en så sanningsenlig uppfattning av familjens faktiska situation som möjligt. Det är viktigt att alla parter hörs. När barnets bästa ska utredas spelar socialnämndens utredning om barnets förhållanden en väsentlig roll.

Socialmyndigheterna anlitar ofta också andra sakkunnigas kompetens som stöd för sitt utredningsarbete. De kan begära utlåtanden till exempel av dagvården eller rådgivningen i uppfostnings- och familjefrågor. Utredningen kräver att socialarbetarna har särskild yrkeskunskap och särskild kompetens i frågor som gäller skilsmässa. Det ordnas barnrättslig, metodologisk utbildning som baserar sig på forskningsrön ur flera olika vetenskapsgrenar både som en del av grundstudierna och som kompletterande utbildning.

För familjernas del är det viktigt att man ingriper i våldsamma situationer i ett tidigt skede och att familjerna får stöd. Som en del av spetsprojektet ”Programmet för utveckling av barn- och familjetjänster (LAPE)” som statsminister Sipiläs regering genomför reformeras barn- och familjetjänsterna under 2016–2018 så att de bättre än nu tillgodoser behoven hos barn, unga och familjer. Regeringen har reserverat 37,5 miljoner euro för ändamålet. Barn- och familjetjänsterna utvecklas mångsidigt bland annat genom att man förstärker stödet för föräldraskap, utvecklar tjänsterna vid skilsmässa i en förebyggande riktning som stöder försonlighet samt genom att reformera barnskyddet i enlighet med klienternas behov.

Som en del av spetsprojektet har man börjat utveckla det arbete som barntillsyningsmännen och de som genomför utredningar om förhållandena utför. Målet är nationellt enhetliga och högklassiga handlingsrutiner samt fördjupade kunskaper. Inom spetsprojektet har också landskapen utbildats i att upptäcka våld i samband med skilsmässor.

Helsingfors 4.5.2018

Justitieminister Antti Häkkänen